

УДК 336.647/.648

І. В. Трикоз,
А. С. Білий,
О. О. Білозеров

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. У статті висвітлено вибір шляхів покращення фінансового стану підприємства; обґрунтовано заходи щодо покращення фінансового стану ТОВ «Азовтранссервіс».

Ключові слова: управління, господарська діяльність, корпоративний сектор, ТОВ, фінансовий стан, реструктуризація, кредитування, активи, пасиви.

Summary. The article highlights the choice of ways to improve the financial condition of the enterprise; measures to improve the financial condition of Azovtransservice LLC were substantiated.

Key words: management, economic activity, corporate sector, Open Company, financial condition, restructuring, crediting, assets, liabilities.

DOI : 10.33783/1977-4167-2020-48-2-63-69

Постановка проблеми. Фінансовий стан підприємства найбільш залежить від рівня ефективності використання власних фінансових ресурсів, що потребує відповідальної оцінки і розробки відповідних дій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питань управління господарською діяльністю підприємства приділяли увагу такі відомі вчені, як: І. О. Артем'єва, Л. І. Воротіна, О. М. Єфімов, Н. О. Жарікова, В. Д. Кожевнікова, Г. В. Козаченко, А. Е. Воронкова, М. Ю. Кушель, А. Г. Мірошник, В. О. Опришко, В. В. Павелко, О. О. Пасхавер, А. О. Рудченко, Е. А. Савченко, В. Є. Сахаров, Л. І. Федулова, В. Л. Ченцикєєв, Г. В. Ярошенко та ін.

Мета статті полягає в обґрунтуванні заходів щодо покращення фінансового стану ТОВ «Азовтранссервіс».

Виклад основного матеріалу дослідження.

Оскільки до корпоративного сектору економіки відносяться акціонерні товариства, було проаналізовано господарську діяльність та оцінено фінансовий стан ТОВ «Азовтранссервіс».

При дослідженні структури активу балансу ТОВ «Азовтранссервіс» зазначено, що можна розробити заходи щодо покращення фінансового стану підприємства. В першу чергу необхідно звернути увагу на зміну у майні підприємства. У ТОВ «Азовтранссервіс» вартість майна зменшилась на 8,25 %, що може свідчити про скорочення підприємством господарського обороту.

У структурі активів підприємства необоротні активи займають 13,5 %. Порівняно з 2018 роком доля необоротних активів у майні підприємства збільшилась на 13,2 %. Тобто підприємство при-

© І. В. Трикоз, А. С. Білий, О. О. Білозеров, 2020

Бібліографія ДСТУ 8302:2015:

Трикоз І. В., Білий А. С., Білозеров О. О. Удосконалення управління господарською діяльністю підприємства. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2020. № 2 (48). С. 63–69.

References (APA):

Trikoz, I. V., Bilyy, A. S., Bilozarov, O. O. (2020). *Udoskonalennia upravlinnia hospodarskoiu diialnistiu pidpriemstva* [Improvement of economic management activities of the enterprise]. *Visnyk Berdianskoho universytetu menedzhmentu i biznesu*, 2 (48), 63–69 (in Ukr.).

дбало основні засоби, необхідні машини і обладнання. Вони складають за 2019 рік 71,2 тис. грн.

Вартість оборотних активів підприємства за останній рік зменшилась на 78,0 тис. грн (темپ росту 84,96 %). При цьому зменшилась на 6,7 % доля оборотних активів підприємства. Порівняно

з попередніми роками оборотні активи збільшились на 43,9 тис. грн. Це може бути наслідком затримання обігу оборотних засобів.

У зв'язку з цим треба прослідити зміни окремих статей оборотних активів підприємства, які надані у табл. 1.

Таблиця 1

**Оборотні активи ТОВ «Азовтранссервіс» за 2017–2019 рр.
(за даними фінансових звітів ТОВ «Азовтранссервіс»)**

Назви статей	На початок		На кінець		Зміни		Темп росту
	абс.	від.	абс.	від.	абс.	у структурі	
2019 рік. Оборотні активи							
Запаси	240,4	46,35	243,2	55,18	2,8	8,83	101,16
Дебіторська заборгованість	150,5	29	184,9	41,96	34,4	12,96	122,86
Грошові кошти	127,8	24,63	12,6	2,86	-115,2	-21,77	9,86
Усього за розділом	518,7	100	440,7	100	-78	0	84,96
2018 рік. Оборотні активи							
Запаси	116,1	29,46	247,5	61,85	158,4	32,39	236,43
Дебіторська заборгованість	226,8	57,55	203,6	45,88	-23,2	-11,67	89,77
Грошові кошти	51,2	12,99	62,5	14,1	11,3	1,11	122,07
Усього за розділом	394,1	100	443,8	100	49,7	0	112,61
2017 рік. Оборотні активи							
Запаси			95,4	24,04			
Дебіторська заборгованість			282,5	71,19			
Грошові кошти			18,9	4,76			
Усього за розділом			396,8	100			

На початок звітної періоду найбільший вклад у формування оборотних активів підприємства внесли запаси (46,35 %). На кінець звітної періоду при збільшенні абсолютного значення на 2,8 тис. грн (темп росту 101,16 %) доля їх у складі оборотних засобів збільшилась на 8,83 % і складає 55,18 %. Існування незавершеного виробництва є характерним для будівельних організацій.

На початок періоду грошові кошти та їх еквіваленти складають 24,63 %. На кінець року абсолютне значення зменшилось на 115,2 тис. грн, доля їх у складі оборотних засобів зменшилась на 21,77 % і складає 2,86 %.

На такі зміни питомої ваги грошових коштів має вплив і збільшення дебіторської заборгованості (темп росту 122,86 %). На кінець звітної періоду ця стаття складає 41,96 %. А в 2017 році дорівнювала 71,19 %.

На початок звітної періоду найбільший вклад у формування оборотних активів підприємства внесли запаси (46,35 %). На кінець звітної періоду при збільшенні абсолютного значення на 2,8 тис. грн (темп росту 101,16 %) доля їх у складі оборотних засобів збільшилась на 8,83 % і складає

55,18 %. Існування незавершеного виробництва є характерним для будівельних організацій.

Структура активу з високою долею заборгованості і низькою долею грошових коштів свідчить про проблеми, пов'язані з маркетинговою політикою підприємства, а також негрошовому характері розрахунків. Аналіз структури пасиву балансу свідчать, що відомості надані в пасиві балансу, дозволяють визначити, які зміни відбулися у структурі власного і позиченого капіталу, скільки заохочено в обіг підприємства довгострокових і короткострокових засобів.

Фінансовий стан підприємства значно залежить від того, які кошти воно має в своєму розпорядженні і куди вони вкладені. Необхідність у власному капіталі зумовлена вимогами самофінансування підприємства. Статутний капітал — основа самостійної незалежності підприємства. Але треба враховувати, що фінансування діяльності підприємства тільки за рахунок власних засобів не завжди вигідно для нього.

Отже, від того наскільки оптимально відношення власного і позиченого капіталу, залежить фінансовий стан підприємства. Розробка пра-

вильної фінансової стратегії є однією із основних умов ефективної діяльності підприємства. Для аналізу джерел формування майна підприємства розглянемо абсолютні і відносні зміни власних і

позикових засобів підприємства, які наведені в табл. 2.

Основним джерелом формування майна ТОВ «Азовтранссервіс» є позичений капітал. На поча-

Таблиця 2

**Власні засоби ТОВ «Азовтранссервіс» за 2017–2019 рр.
(за даними фінансових звітів ТОВ «Азовтранссервіс»)**

Назви статей	На початок		На кінець		Зміни	
	Сума	%	Сума	%	Сума	%
2017 рік. Власний капітал	-	-	267,2	65,3	-	-
Позиковий капітал	-	-	141,1	34,7	-	-
Баланс	-	-	409,4	100	-	-
2018 рік. Власний капітал	247,7	60	331,6	69,9	83,9	9,9
Позиковий капітал	166,2	40	142,9	30,1	-23,3	-9,9
Баланс	413,9	100	474,5	100	60,6	0
2019 рік. Власний капітал	210,2	36,6	217,8	41,3	7,6	4,7
Позиковий капітал	364,3	63,4	309,3	58,7	-55	-4,7
Баланс	574,5	100	527,1	100	-47,4	0

ток 2019 року його доля в структурі пасиву складала 63,4 %, а на 1 жовтня цього ж року зменшилась на 4,7 % і дорівнює 58,7 %. Порівняно з 2017 роком він збільшився на 168,2 тис. грн.

Підприємство зацікавлене в заохоченні позикових засобів. Отримуючи позикові кошти під менший відсоток, ніж економічна рентабельність

підприємства, можна розширити виробництво і підвищити прибутковість власного капіталу. Дані, наведені в табл. 3, показують зміни у структурі власного капіталу.

Статутний капітал три роки залишається 6,7 тис. грн, але його доля зменшилась у 2019 році на 0,12 %. У той же час збільшилась доля нерозподі-

Таблиця 3

**Динаміка структури власного капіталу ТОВ «Азовтранссервіс» за 2017–2019 рр.
(за даними фінансових звітів ТОВ «Азовтранссервіс»)**

Назви статей	На початок		На кінець		Зміни		
	Абс.	Відн.	Абс.	Відн.	В абс.	У структурі	%
2017 рік. Статутний капітал				6,7	2,5		
Нерозподілений прибуток				260,5	97,49		
Разом				267,2	100		
2018 рік. Статутний капітал	6,7	2,7	6,7	2,02	0	-0,68	100
Нерозподілений прибуток	241,0	97,3	324,9	97,98	83,9	0,68	134,81
Разом	247,7	100	331,6	100	83,9	0	133,87
2019 рік. Статутний капітал	6,7	3,19	6,7	3,07	0	-0,12	100
Нерозподілений прибуток	203,5	96,8	211,1	96,92	7,6	0,12	103,73
Разом	210,2	100	217,8	100	7,6	0	103,62

леного прибутку на 0,12 %. Але, порівняно з 2017 роком власний капітал зменшився на 49,4 тис. грн.

Зобов'язання ТОВ «Азовтранссервіс» на 100 % складаються з поточних зобов'язань. Це є негативним фактором, свідчить про нераціональну структуру балансу і про високий ризик втрати фінансової стабільності.

Як і характерно для будівельних організацій, найбільш питому вагу в поточних зобов'язаннях складають одержані аванси (52,3 %) і кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги

(28,1 %). Тобто підприємство намагається вести свою діяльність за рахунок коштів замовників.

Таким чином, зменшення джерел формування майна відбулося за рахунок зменшення власних засобів на $7,6/47,4 \cdot 100 \% = 16 \%$ і зменшення поточних зобов'язань на 116 %.

Стосовно аналізу заборгованості ТОВ «Азовтранссервіс» необхідно провести порівняння дебіторської та кредиторської заборгованості. Аналіз наведено в табл. 4, для якої використовувались дані балансу підприємства за 2017–2019 роки.

Таблиця 4

Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості ТОВ «Азовтранссервіс» за 2017–2019 рр.
(за даними фінансових звітів ТОВ «Азовтранссервіс»)

Показники	Дебіторська заборгованість	Кредиторська заборгованість	Перевищення заборгованості	
			Дебіторська	Кредиторська
2017 рік				
1. За товарами	238,3	86,9	151,4	—
2. За авансами	—	21,1	—	21,1
3. За бюджетом	—	2,5	—	2,5
4. Позабюджетні платежі	—	3,6	—	3,6
5. За страхуванням	—	12,2	—	12,2
6. За оплатою праці	—	15,9	—	—
7. За внутрішніми розрахунками	5,0	—	5,0	—
8. Інші	3,92	—	39,2	—
Разом	28,2	142,2	140,3	—
2018 рік				
1. За товарами	143,5	111,6	31,9	—
2. За бюджетом	3,7	5,3	—	1,6
3. За авансами	—	—	—	—
4. Позабюджетні платежі	—	0,3	—	0,3
5. За страхуванням	—	8,4	—	8,4
6. За оплатою праці	—	17,3	—	17,3
7. Інші	56,4	—	56,4	—
Разом	203,6	142,9	60,7	—
2019 рік				
1. За товарами	148,2	86,9	61,3	—
2. За бюджетом	3,6	21,5	—	17,9
3. За авансами	—	161,7	—	161,7
4. Позабюджетні платежі	—	0,7	—	0,7
5. За страхуванням	—	9,0	—	9,0
6. За оплати праці	—	17,3	—	17,3
7. Інші	26,0	—	26,0	—
Разом	177,8	297,1	—	119,3

Дані табл. 4 свідчать про те, що в 2017 році дебіторська заборгованість перевищувала кредиторську на 140,3 тис. грн, і складала 282,5 тис. грн у 2018 році вона зменшилась на 80,1 тис. грн. А в 2019 році кредиторська заборгованість стала більше на 119,3 тис. грн і дорівнювала 297,1 тис. грн.

Такі зміни відбулися за рахунок отриманих авансів за виконання роботи. В 2017 році кредиторська заборгованість за авансами складала 21,1 тис. грн, а в 2019 році — 161,7 тис. грн. Великою є дебіторська заборгованість за товари, яка складає в 2019 році 148,2 тис. грн. Разом з цим кредиторська заборгованість перевищує дебіторську, що є позитивним для підприємства.

Отже, з аналізу фінансового стану підприємства можна зробити висновки, що ТОВ «Азовтранссервіс» є фінансово стійкою організацією.

Прибуток за 2019 рік складає 116 950 грн, рентабельність — 13 %.

Показники ліквідності і ділової активності відповідають нормативам або мають незначне відхилення. Але порівняно з 2017 роком майже всі показники зменшились в два рази.

Підприємство не користується довгостроковими кредитами, намагається здійснювати свою діяльність на авансових платежах замовників, що характерно для будівельної організації. ТОВ «Азовтранссервіс» має значну дебіторську заборгованість, що може призвести до нестачі грошових коштів і росту кредиторської заборгованості.

Оптимальна структура фінансових ресурсів підприємства передбачає таке їх співвідношення, за якого досягається максимальна віддача при використанні цього виду ресурсів.

В табл. 5 проведемо порівняльний аналіз оптимального і наявного розподілу засобів ТОВ «Азовтранссервіс».

За роки свого існування підприємство не втратило своєї платоспроможності. Внутрішня

кредиторська заборгованість за розрахунками ТОВ «Азовтранссервіс» складає найбільшу частку у структурі кредиторської заборгованості. На початок 2019 року вона складала 166,8 тис. грн, а на кінець цього ж року — 213,2 тис. грн — це

Таблиця 5

**Розподіл засобів підприємства ТОВ «Азовтранссервіс» за 2017–2019 рр.
(за даними фінансових звітів ТОВ «Азовтранссервіс»)**

Назва статті	Оптимальне	Наявне
Оборотні активи	43 %	83,62 %
Запаси	72 %	55,8 %
Дебіторська заборгованість	21 %	41,95 %
Грошові кошти	7 %	2,85 %
Власний капітал	57 %	41,32 %
Довгострокова заборгованість	17 %	-
Короткострокова заборгованість	22 %	58,68 %

68,93 %. За рік вона збільшилась на 46,4 тис. грн. У той час, коли загальна сума кредиторської заборгованості зменшилась на 55 тис. грн і дорівнює 309,3 тис. грн.

Найбільш питому вагу у складі внутрішньої кредиторської заборгованості складають одержані аванси 75,84 %, які на кінець року дорівнюють 161,7 тис. грн. Це свідчить про те, що, як і характерно для будівельних організацій, ТОВ «Азовтранссервіс» будує об'єкти за рахунок замовників, тобто працює на передплаті.

ТОВ «Азовтранссервіс» має значну дебіторську заборгованість, що може призвести до нестачі грошових коштів і росту кредиторської заборгованості.

Структура активу має велику долю заборгованості і низьку долю грошових коштів, це свідчить про те, що підприємству необхідно приділити увагу маркетинговій політиці. Також існують проблеми з негрошовим характером розрахунків. Підприємство не користується довгостроковими кредитами, використовує поточні зобов'язання. Намагається вести свою діяльність за рахунок коштів замовників.

Для того, щоб підприємство було конкурентоспроможним на сучасному ринку і мало змогу вижити в складних умовах, не можна допустити, щоб воно опинилося в боргах. Тому доцільно використовувати різні види реструктуризації. Якщо ТОВ «Азовтранссервіс» приділить увагу реструктуризації активів, то у реструктуризації пасивів не буде потреби. Увагу необхідно звернути саме на управління дебіторською заборгованістю. Хоча вона не перевищує кредиторську заборгованість, все одно залишається великою.

Обсяг можливого короткострокового кредитування ТОВ «Азовтранссервіс» склав 606 тис. грн. Як бачимо, підприємство на теперішній час не потребує короткострокового кредитування.

Але підприємство може залучити довгостроковий кредит у розмірі 709,956 тис. грн.

Вибір шляхів покращення фінансового стану підприємства пропонуємо здійснювати в такому порядку:

1. На основі аналітичного балансу визначаються фактичні величини показників оцінки фінансового стану підприємства.

2. Проводиться відбір показників, фактичне значення яких нижче порогових.

3. Відібрані показники ранжируються за ступенем їх важливості.

4. Визначаються фактори, що впливають на перший з відібраних і розташованих у пріоритетному порядку показників, проводиться аналіз напрямку їх дії.

5. Визначаються припустимі зміни величин факторів, що впливають згідно з напрямом їх дій та враховуються можливі зміни інших показників.

6. Виключаються фактори, зміна величини яких за теперішніми умовами недопустима.

7. У випадку позитивного рішення здійснюється розрахунок абсолютної величини відібраного фактора для цього показника, значення якого порівнюється до порогового.

8. Після проведення розрахунків вивчаються можливості виходу на розрахункові значення факторів.

9. Відповідно до отриманої розрахункової величини фактора впливу здійснюється перерахунок решти показників, у алгоритм розрахунку яких цей фактор входить.

10. Значення розрахованих показників порівнюється з пороговими і робиться висновок щодо необхідності пошуку подальших шляхів покращення фінансового стану підприємства.

11. Якщо проведені розрахунки не відповідають рішенням задачі, то розглядається наступний фактор впливу і проводяться дії згідно з п. 7–9.

12. У випадку позитивного результату із ранжированого ряду показників береться наступний і проводяться дії згідно з п. 4–10.

13. За відсутності можливості виходу на розрахункові значення факторів (згідно з п. 7) відбирають найбільш приємний варіант зміни їх величин і проводять перерахунок показників оцінки.

14. На основі розрахунку робиться висновок щодо фінансового стану підприємства і розробляється подальша стратегія дій.

Висновки. Заходи щодо покращення фінансового стану ТОВ «Азовтранссервіс»:

1. Для покращення фінансового стану необхідно постійно вивчати попит на будівельні роботи, щоб отримати максимальну кількість замовлень на здійснення будівельних робіт, приймати участь в підрядних торгах. Підприємство повинно оцінювати свою конкурентоспроможність, проводити дослідження за такими напрямками:

- маркетинг (передпродажне і післяпродажне обслуговування покупців будівельної продукції, оцінка рівня прибутку);
- фінанси;
- будівельне виробництво;
- трудові ресурси.

2. Однією з актуальних проблем будівництва на теперішній час є висока собівартість будівельних робіт і вироблених матеріалів. Тому відділ матеріально-технічного постачання повинен розраховувати різні варіанти в цьому напрямі.

Значну частину витрат складають витрати на експлуатацію будівельних машин і обладнання. Пропонуємо їх зменшення за допомогою:

- строгої регламентації використання будівельних машин і обладнання на будівельному майданчику за часом і потужністю;
- використання лізингу.

Особливу увагу необхідно приділити складанню договорів з постачальниками, використанню товарного кредиту.

3. Необхідно зменшити наднормативні запаси, наприклад таким шляхом:

- збільшення кількості продавців і місць продажу будівельної продукції;
- зниження ціни;
- заохочення реклами;
- використання виробленої продукції в будівельних роботах.

4. Приділити увагу управлінню дебіторською заборгованістю. Зменшити її можливо за допомогою надання знижок клієнтам, продажу дебіторської заборгованості (факторингу).

5. Вивчити можливості отримання довгострокових кредитів. Згідно з розрахунками, підприємство може залучити довгостроковий кредит у розмірі 709,956 тис. грн. Управління кредиторською заборгованістю і використання товарного

та внутрішнього кредиту є дешевшим, ніж банківський кредит.

6. Аналіз складових короткострокової кредиторської заборгованості і можливості її зменшення.

7. Планування і тимчасове здійснення першочергових платежів з метою запобігання нераціональних виплат.

8. Здійснення контролю за фінансовим станом підприємства, розробкою і виконанням фінансової стратегії.

Література

1. Бутенко Н. В. Управління маркетингом у сучасній корпорації : колективна монографія. *Новий формат стратегії і тактики соціально-економічного розвитку України: людина, громада, держава*. Київ : Корпорація, 2006. С. 208–231.

2. Вилисов М. В. Государственно-частное партнерство: политико-правовой аспект. *Власть*. 2006. № 7. С. 14–20. URL : http://www.rusrand.ru/public/public_7.html (дата звернення: 14.01.2020).

3. Ганаба М. Д. Аналітичне забезпечення управління конкурентоспроможністю : автореф. дис. канд. екон. наук за спец. 08.00.09 — економіка сільського господарства. К. : Національний аграрний ун-т, 2007. 20 с.

4. Данилишин Б. Частно-государственное партнёрство. *Укринформ*. URL : http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=161322730 (дата звернення: 19.01.2020).

5. Закон України «Про державно-приватне партнерство» від 01.07.2010 р. № 2404-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2010, № 40, ст. 524. URL : <http://search.ligazakon.ua> (дата звернення: 14.01.2020).

6. Закон України «Про господарські товариства». URL: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення: 14.08.2020).

7. Швырков О. Г. Эффективное корпоративное управление как инструмент инвестиционной привлекательности предприятия. *Акционерное общество: вопросы корпоративного управления*. 2013. № 10. URL : https://gaap.ru/articles/Korporativnoe_upravlenie_kak_instrument_rosta_investitsionnoy_privlekatelnosti_kompaniy.

8. Павелко В. В. Моделі функціонування підприємств корпоративного сектору. *Розвиток соціально-економічних систем у трансформаційних умовах: матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції студентів і молодих учених (м. Бердянськ, 07–08 лютого 2020 року)*. Бердянськ ; Київ : ФОП Халіков Р. Х., 2020.

9. Пушкар М. С. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні (теоретико-методологічні аспекти) : автореф. дис. канд. екон. наук за спец. 08.00.09 — економіка сільського господарства. Тернопіль, 2006. 31 с.

10. Пушкар М. С. Розробка систем обліку. Тернопіль : Карт-Бланш, 2003. 198 с.

11. Чентуков Ю. И. Построение корпоративной культуры на предприятиях металлургического комплекса с учётом норм корпоративного управления ЕС. *Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект*. 2005. № 3. С. 882–889.

12. Черевиков Є. Л. Державно-приватне партнерство у контексті розвитку конкуренції. *Управленческие технологии в решении современных проблем развития социально-экономических систем : монография / под ред. Е. В. Мартяковой*. Донецк : ГВУЗ «ДонНТУ», 2011. С. 659–666.

References

1. Buteiko, N. V. (2006). *Upravlinnia marketynhom u suchasnykh korporatsii* [Marketing management in a modern corporation]. In *A new format of strategy and tactics of socio-economic development of Ukraine: man, community, state*. Kyiv, Korporatsiia Publ., 208–231. (inUkr.).

2. Vilisov, M. (2020). *Hosudarstvenno-chastnoe partnerstvo: polityko-pravovoi aspekt* [Public-private partnership: political-legal aspect]. *Vlast'*. Available at : http://www.rusrand.ru/public/public_7.html (in Rus.).

3. Hanaba, M. (2007). *Analitichne zabezpechennia upravlinnia konkurentospromozhnosti* [Analytical support of management of competitiveness. Abstract of Grand PhD in Economic sciences thesis]. Kyiv, Natsionalnyi ahrarnyi un-t Publ. (inUkr.).

4. Danilishin, B. (2020). *Chastno-gosudarstvennoye partnerstvo* [Private-state partnership]. *Ukrinform*. Available at : http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id (in Rus.).

5. Verkhovna Rada of Ukraine (2010). *Zakon Ukrainy «Pro derzhavno-pryvatne partnerstvo»* [The law of Ukraine «On state private partnership» from 01.07.2010 p. №2404-VI]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 40, ar. 524. Available at : <http://search.ligazakon.ua>. (in Ukr.).

6. Verkhovna Rada of Ukraine (2020). *Zakon Ukrainy «Pro hospodarski tovarystva»* [The law of

Ukraine «On Business Associations»]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 49, ar. 682. Available at : <http://zakon1.rada.gov.ua> (in Ukr.).

7. Shvyrvkov, O. G. (2013). *Effektyvnoye korporativnoye upravleniye kak ynstrument ynvestytsonnoi pryvlekatelnosti predpriyatiya* [Effective corporate governance as a tool for investment attractiveness of the enterprise.]. *Aktsionernoye obshchestvo: voprosy korporativnogo upravleniya*, 10. Available at : https://gaap.ru/articles/Korporativnoe_upravlenie_kak_instrument_rosta_investitsionnoy_privlekatelnosti_kompaniy (in Rus.).

8. Pavelko, V. V. (2020). *Modeli funktsionuvannia pidpriemstv korporativnoho sektoru* [Models of functioning of enterprises in the corporate sector]. Development of socio-economic systems in transformational conditions: materials of the IX International scientific-practical conference of students and young scientists (Berdyansk, 07-08 February 2020). Berdiansk, Khalikov R. Kh. Publ. (in Ukr.).

9. Pushkar, M. (2006). *Tendentsii ta zakonomirnosti rozvytku bukhgalterskoho obliku v Ukraini (teoretyko-metodolohichni aspekty)* [Trends and patterns of accounting development in Ukraine (theoretical and methodological aspects)]. Abstract of PhD in Economic sciences thesis. Ternopil. (in Ukr.).

10. Pushkar, M. (2003). *Rozrobka system obliku* [Development of accounting systems]. Ternopil, Kart-Blansh Publ. (in Ukr.).

11. Chentukov, Yu. Y. (2018). *Postroeniye korporativnoi kultury na predpriyatiakh metallurhicheskogo kompleksa s uchetom norm korporativnogo upravleniya ES*. [Construction of corporate culture at the enterprises of the metallurgical complex taking into account the norms of corporate governance of the EU]. *Problemi razvitiya vneshneekonomicheskikh svyazey i privlecheniya inostrannykh investitsiy: regional'nyy aspekt*, 3, 882–889 (in Rus.).

12. Sherevicov, E. (2011). *Derzhavno-pryvatne partnerstvo u konteksti rozvytku konkurentsii* [Public-private partnership in the context of the development of competition]. In *Managerial technologies in addressing contemporary problems of socio-economic systems*. Donetsk, DonNTU Publ., 659–666 (in Ukr.).